

Oponentní posudek bakalářské práce

Autorka bakalářské práce: Veronika Vopelková

Název práce: Muslimové v České republice: studie o procesu integrace arabské minority do českého prostředí

Muslims in the Czech Republic: study of the integration process of the Arab minority in Czech environment

Práce obsahuje 115 stran včetně bibliografie.

Oponentka práce: PhDr. Marcela Zoufalá, Ph.D.

Autorka bakalářské práce *Muslimové v České republice: studie o procesu integrace arabské minority do českého prostředí* se zabývá dosud nepříliš diskutovaným tématem představujícím způsob a faktory ovlivňující začleňování arabské populace v rámci české společnosti. Zatímco v evropských zemích jako je Francie, Německo či Velká Británie je výzkum zaměřený na specifika arabských komunit a fungování různých modelů integračních a imigračních politik dlouhodobě podporován, v ČR je stále do značné míry opomíjen. Právě nedostatek výzkumů v této oblasti motivoval autorku k výběru daného tématu.

Práce je rozdělena na tři hlavní části, z nichž první uvádí čtenáře do užití terminologie, stručně charakterizuje islám a historické souvislosti imigrace Arabů do ČR. Druhá část představuje metodologii výzkumu a vybrané publikace na dané téma. Třetí část se zabývá přímo výpověďmi respondentů, které zároveň tvoří těžiště celé práce. Autorka provedla vlastní kvalitativní šetření, během nějž zrealizovala celkem 30 převážně polostrukturovaných rozhovorů. Sledovala nejen míru a způsob integrace v závislosti na (předpokládané) délce pobytu v ČR, ale věnovala se i činnosti a významu mešit v životě praktikujících muslimů.

Ohledně způsobu provedení práce je třeba uvést následující kritické připomínky:

1) Práce obsahuje obrovské množství gramatických a stylistických chyb, místy působí nesrozumitelně. Pouze na s. 33-37 lze najít následující nedostatky:

s. 33 (pod čarou) O relevanci toho, zda podrobit zkoumání integrace ty, kteří v České republice natrvalo žít neplánují, by bylo možné diskutovat.

s. 34 Cílem těchto rozhovorů bylo zmapovat činnosti mešit, snah jejich představitelů a zjistit, jak se mešity podílí na integraci a životě arabských muslimů v ČR.

s. 35 Stejně procento lidí se nedomnívalo, že cizinci přispívají na rozvoj hospodářství.

s. 35 Výsledky uváděly, že 44% lidí potvrdilo zájem na událostech v těchto částech země.

s. 35 Podrobnější analýza ukázala větší zájem u lidí staršího věku (mezi lety 45 – 59), vysokoškolsky vzdělané, vyšší zájem prokazovali voliči ODS a nejnižší nevoliči.

s. 37 Tato nejednoznačnost je dána absencí povinnosti evidování vyznání jednotlivců, nedůvěrou ke státním orgánům a institucím pramenící především z vlastních zkušeností a životem v zemi původu,

nízkou účastí náboženského života v mešitách či muslimských organizací a často pozměněnou náboženskou praxí vůbec.

2) Obsáhlé nedostatky tohoto typu najdeme i v bibliografii a citovaných zdrojích: Např. na s. 35 jsou uvedeny výsledky výzkumu „Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického úřadu AV ČR“, který v pramenech nenajdeme. Navíc se nejedná o „úřad“, ale „ústav“. Dále např. na s. 112: Durkheim, E. (2002). Elementární formy života: systém totemismu v Austrálii. Praha: OIKOYMENH – vypadlo slovo „náboženského“ z titulu knihy.

3) Z metodologického hlediska působí práce poněkud nevyváženě. Např. na s. 34 v podkapitole 2.2.2. „Předmět výzkumu“ jsou místo rozboru výzkumného problému, stručně popsána kritéria a metody výběru respondentů. Dále např. podkapitola 2. 3. nazvaná „Sebereflexe a úskalí výzkumu“ reflektuje postoje české veřejnosti, nikoli vlastní postoje autorky. Je nutné poukázat i na poměrně necitlivý přístup a přehlížení emočního bezpečí respondentů, kteří se o sobě např. na s. 36 mohou dočíst mj.: „Dále byly otázky formulovány tak, že následujícími byla zredukována možnost zatajení důležitých informací či lživých výpovědí.“ Takovou formulaci bychom očekávali spíše v policejních záznamech než ve výzkumné zprávě.

Přes všechny výše uvedené nedostatky je třeba ocenit nemalou časovou investici, kterou autorka vynaložila ke zmapování poměrně uzavřeného prostředí imigrantů arabského původu. Předložený výzkum bezpochyby nabízí cenné vodítko pro další badatele a zároveň nastoluje otázky, které jsou zásadní nejen v humanitních vědách, ale mají klíčový význam i pro vývoj a směřování české společnosti.

Práci doporučuji k obhajobě.

K diskuzi během obhajoby bakalářské práce navrhuji následující otázky:

- 1) Máte v budoucnu aspirace rozvíjet toto téma? A jakým směrem?
- 2) Popište prosím obšírněji, jak na Vás respondenti reagovali? Jak se vyvíjel Váš vzájemný vztah? Máte mezi respondenty přátele? Považujete své respondenty za spoluautory textu (v souladu s premisami metodologické reflexivity)?

Dne 6. 9. 2012

Marcela Zoufalá